

ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ ЛІСОВИЙ ДО 60-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

2 жовтня 2016 р. виповнилося 60 років від дня народження члену-кореспонденту НАМНУ, доктору медичних наук, професору, Заслуженому лікарю України, ректору Харківського національного медичного університету, директору Харківського обласного клінічного центру урології і нефрології ім. В.І. Шаповала, Володимиру Миколайовичу Лісовому.

В.М. Лісовий народився в м. Харків. У 1979 р. з відзнакою закінчив лікувальний факультет Харківського медичного інституту.

З перших років навчання в інституті займався науковою роботою. На першому курсі виконав студентську наукову роботу з біофізичних аспектів ультразвукової кардіографії, а на п'ятому курсі опублікував свою першу друковану роботу «Закрытые травмы почки». Лікарську виробничу практику проходив у клініках медичного факультету Братиславського університету. Після закінчення інституту отримав рекомендацію Вченої ради на наукову роботу.

З 1980 до 1982 р. проходив службу в Радянській Армії молодшим лікарем військової частини, яка брала участь у бойових діях в Афганістані, одержав звання гвардії офіцера, полковник медичної служби запасу.

З 1982 р. – клінічний ординатор, а з 1984 р. до 1987 р. – аспірант кафедри урології Харківського медичного інституту.

У 1984 р. вперше в урологічному стаціонарі регіону застосував ультразвукове дослідження і провів серію тепловізорних досліджень, а в 1986 р. виконав першу в урологічному центрі перкутанну аспірацію кісти нирки під контролем УЗД. Проводив дослідження в області радіонуклідної діагностики захворювань нирок. У 1987 р. за цикл наукових робіт з променевої діагностики морфофункціонального стану видільних органів став лауреатом обласної Молодіжної премії ім. О. Зубарева у галузі науки и техніки та одержав бронзову медаль ВДНГ СРСР.

У 1987 р. був зарахований на посаду асистента кафедри урології ХМІ, на якій працював до 1992 р. За цей період пройшов підвищення кваліфікації та стажування з загальної урології, ендурології, дитячої урології, медичної сексології, ендофалопротезування у професорів М.Н. Джавад-Заде, Ф.А. Клепікова, В.В. Кришталія, В.В. Красуліна, М.І. Когана. У 1990 р. проходив підвищення кваліфікації в Міланському університеті, де за доповідь на тему хірургічного лікування олеогранульом був відзначений пам'ятною медаллю Міланського університету.

У 1988 р. отримав медаль лауреата ВДНГ СРСР за комплекс розробок в області урорадіології.

З 1992 до 1996 р. – цільовий докторант при Київському НДІ урології та нефрології МОЗ і АМН України, де він працював у відділі неспецифічних та специфічних запальних захворювань нирок і сечових шляхів (завідувач – проф. С.П. Пасечніков). Одночасно виконував обов'язки провідного наукового співробітника Інституту медичної радіології ім. С.П. Григор'єва АМН України та наукового керівника НПК «Полімед» Інституту електродинаміки Харківського військового університету, де проводив дослідження з СВЧ-візуалізації біологічних об'єктів.

У 1995 р. В.М. Лісовому було присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника за фахом 14.01.06 – урологія, у 1997 році – вчене звання професора на кафедрі урології.

Кандидатську дисертацію на тему «Значение количественного анализа транспорта тест-веществ в оценке функционального состояния при хроническом пиелонефрите» захистив у 1988 р.,

офіційний захист докторської дисертації на тему «Оптимизация выбора и повышение эффективности лучевой диагностики заболеваний почек» відбувся у 1999 р.

Проходив стажування в провідних клініках України, Росії, Білорусі, Азербайджану, Італії, Німеччини, Польщі, США, Фінляндії, Чехословаччини.

У 1996 р. В.М. Лісовий очолив кафедру урології Харківського державного медичного університету.

У перші ж місяці роботи на посаді завідувача кафедри зайнявся реструктуризацією і переорієнтацією клінічної бази кафедри, а з 1997 р. як Головний уролог області – і підрозділів нефроурологічного центру. У клініці з'являється сучасне ультразвукове і ендоурологічне обладнання, у штаті Центру – хірурги і гінекологи. За погодженням з МОЗ України створюється проблемна лабораторія андрології та репродукції людини, під його керівництвом розроблена перша навчальна програма з курсу «Андрологія» для медичних ВНЗ України.

Проф. В.М. Лісовий ініціював та організував ендоурологічну службу в Харківському регіоні. На базі Урологічного центру Харківської обласної клінічної лікарні у 2001 р. створив самостійний заклад охорони здоров'я – Харківський обласний клінічний центр урології і нефрології та став його директором. У 2003 р. за клопотанням колективу Рішенням Кабінету Міністрів України Центру присвоєно ім'я його засновника професора Володимира Івановича Шаповала. Нині Центр налічує понад 600 співробітників і надає спеціалізовану допомогу близько 15 тисячам жителів Харківської області і м. Харків щорічно.

У науковій діяльності В.М.Лісовий пріоритетну увагу приділяє інтеграції в міжнародні наукові та навчальні програми, він – член Європейської асоціації урологів (EAU), Європейської асоціації репродуктології та ембріології людини (ESHRE), Європейської асоціації урорадіології (ESUR). У 1996 р. за його ініціативою в Харкові вперше в Східній Європі під егідою ВООЗ проведено курси підвищення кваліфікації Європейською асоціацією репродуктології та ембріології.

У клініці урології ХДМУ та урологічному центрі широко впроваджуються європейські стандарти діагностики і лікування раку передміхурової залози, органозберігаючі операції на нирках, методики створення ортотопічного сечового міхура, ендофалопротезування, технології ендоскопічних втручань та малоінвазивної хірургії.

У 2000 р. результати проведених проф. В.М.Лісовим досліджень вперше в історії Харківської області публікуються в журналі «European Urology» і на конгресі у Брюсселі його відзначено «Золотим знаком EAU». Високо оцінено фахівцями його доповідь на конгресі EAU у Женеві в 2001 р. за результатами застосування розробленої спільно з нейрохірургами методики кріовпливу на гіпофіз у хворих на рак простати. У цьому ж році очолювані проф. В.М. Лісовим кафедра і центр розпочинають активну співпрацю з провідними Європейськими клініками в багатоцентрових дослідженнях з питань нейроурології, андрології та репродуктології. Співробітники кафедри і проблемної лабораторії проходять стажування та беруть участь у нарадах фахівців у Будапешті, Гельсінкі, Копенгагені, Мальме, Римі, Цюріху та Парижі. Коло наукових інтересів проф. В.М. Лісового охоплює питання оптимізації діагностики і лікування онкоурологічної та андрологічної патології, специфічних і неспецифічних захворювань сечостатевої системи, термінальної ниркової недостатності із застосуванням хронічного гемодіалізу, полісистемних і поліструктурних пошкоджень (зокрема органів тазу), перитонеального діалізу та трансплантації нирки.

Професором В. М. Лісовим започатковано нові напрямки розвитку реконструктивної урології (створення штучного сечового міхура у жінок зі статевих органів); радіологічної діагностики урологічних та нефрологічних захворювань (запропоновано новітні урорадіологічні технології діагностики функціонального стану нирок); андрології (розроблено низку методів хірургічного малоінвазивного лікування визначених станів чоловічої неплідності); хірургічної нефрології (започатковано новий напрямок щодо органозберігаючих хірургічних втручань на нирках).

Під керівництвом В.М. Лісового проведено дослідження щодо оптимізації діагностики, консервативного та хірургічного лікування хворих на уrogenітальний туберкульоз та сучасну реструктуризацію відповідної служби. Патолофізіологічно обґрунтовано та впроваджено нові способи хірургічного лікування сечових нориць травматичного походження із застосуванням біологічного раньового покриття. Проведено цикл досліджень з оптимізації діагностики і лікування розладів сечовипускання у пацієнтів, оперованих з приводу інфравезикальної обструкції, проводяться дослідження з діагностики і лікування гіперактивного та нейрогенного сечового міхура.

За безпосередньої участі В.М. Лісового проведено дослідження ефективності застосування онкомаркерів у діагностиці раку нирки, сечового міхура, простати, яєчка. Розроблено і впроваджено органозберігаючі операції при пухлинах нирки із застосуванням пластичного раньового покриття. Вивчено аспекти застосування ендouroлогічного лікування неінвазивного раку сечового міхура. Проведено морфологічне обґрунтування розробки нових способів та систематизації вибору ортотопічної неочистопластики у хворих на інвазивний рак сечового міхура. Обґрунтовано, розроблено та впроваджено нові схеми хіміотерапії, методику кріодеструкції передньої долі гіпофізу, спосіб нейрозберігаючої радикальної простатектомії у хворих на рак передміхурової залози; радикальне видалення сечового міхура з формуванням штучного сечового міхура зі збереженням природного сечовипускання.

Багато напрацювань зроблено В.М. Лісовим у галузі ендouroлогії, зокрема проведено морфологічне обґрунтування розробки і впровадження малоінвазивних втручань на сечових шляхах при новоутвореннях, стриктурах, сечокам'яній хворобі із застосуванням трансуретральної резекції, «холодного розсічення», контактної літотрипсії; екстракорпоральної ударнохвильової дистанційної літотрипсії; розроблено та впроваджено лапароскопічні операції з позаочеревного доступу – піело- та уретротомію, пластичні та реконструктивні операції на нирковій мисці та сечоводі – арсенал і діапазон цих втручань постійно зростає. Досліджено показання та ефективність застосування пункційної тонкоіголкової біопсії нирок, сечового міхура, простати, перкутанної пункційної аспірації та оклюзії кіст нирок.

Професором В.М. Лісовим зроблено значний внесок у розробку сучасних технологій та методів лікування постраждалих із множинними, полісистемними і поліструктурними пошкодженнями (зокрема органів тазу) та сформовано науково-обґрунтовану систему прийняття та реалізації клініко-організаційних рішень; досліджено особливості перебігу травматичної хвороби; розроблено патогенетично обґрунтовану систему надання спеціалізованої медичної допомоги постраждалим у залежності від характеру ушкоджень органів сечостатевої системи, які сполучаються з травмами тазу та інших анатомо-функціональних ділянок; розроблено новий напрямок лікування ускладнень множинних, поєднаних та поліструктурних ушкоджень сечостатевої системи з використанням малоінвазивних ендоскопічних втручань, наслідком чого стало присудження йому Державної премії в галузі медицини.

Вагомий внесок зроблено В.М. Лісовим у розвиток сучасної андрології. Під його керівництвом досліджено вплив токсичних речовин довкілля на стан репродуктивної функції населення Північно-Східного регіону України. Визначено патофізіологічні аспекти, конструктивні особливості та вперше в країні впроваджено технологію діагностики та лікування обтураційної чоловічої неплідності шляхом ендоскопічної катетеризації, бужування та балонування стриктур сім'явикідних проток. Розроблено і вперше на Лівобережній Україні широко використовується аспіраційна технологія забору сперми з додатка яєчка для подальшого використання в допоміжних репродуктивних технологіях. Вивчено вплив секреторства групових факторів системи АВ0 як біомаркерів генетичної упередженості до хронічних інфекцій чоловічого статевого тракту. Удосконалено та розроблено пластичні і реконструктивні операції на зовнішніх статевих органах чоловіка при вроджених аномаліях розвитку, хворобі Пейроні, приапізмі, наслідках запальної деструкції та травм.

Під керівництвом В.М. Лісового вивчено патофізіологічні аспекти диференційної діагностики і досліджено особливості змін показників гомеостазу організму хворих на термінальну ниркову недостатність при застосуванні програмного гемодіалізу, перитонеального діалізу, родинної трансплантації нирки.

В.М. Лісовий опікується запровадженням наукових розробок у практику охорони здоров'я. Так, він одним з перших у країні впровадив методику постійного амбулаторного перитонеального діалізу, розвинув та переоснастив службу гемодіалізу, ініціював і організував андрологічну, ендouroлогічну службу, розширено і удосконалено службу урогенітального туберкульозу, розвинуто онкоурологічну службу. У 2006 р. за ініціативою і за безпосередньої участі В.М. Лісового в Харківському обласному клінічному центрі урології та нефрології ім. В.І. Шаповала впроваджено в практику трансплантацію донорської нирки і створено відповідне відділення. Під керівництвом В.М. Лісового проводяться дослідження з удосконалення та оптимізації терапевтичних стратегій імуносупресивної терапії й компенсації негативних наслідків тривалої імуносупресії.

В.М. Лісовий – натхненний і талановитий хірург, ним особисто виконано декілька тисяч операцій.

Значну увагу В.М. Лісовий приділяє підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів. Під його науковим керівництвом і за його консультування захищено 19 кандидатських і 4 докторських дисертацій, виконуються 4 кандидатські і 1 докторська дисертації.

В.М. Лісовий є автором понад 500 наукових і навчально-методичних праць, серед яких монографії – «Дослідження структурно-функціонального стану нирок за допомогою методів променевої діагностики», «Доброкачественная гиперплазия простаты и половая функция», «Рак предстательной железы», «Хвороби нирок та вагітність», «Урофлоуметрия при патологии нижних мочевых путей», «Сучасна українська сім'я», «Ультрасонография в онкоурологии» та ін.; 45 патентів на винаходи та 41 на корисні моделі.

Наукові досягнення проф. В.М. Лісового отримали визнання не лише в Україні, а й за її межами – в Італії, Швейцарії, Туреччині, Данії, Швеції, Фінляндії. З 1999 р. клініка, очолювана В.М. Лісовим, залучається до європейських урологічних досліджень. За цей період під керівництвом В.М. Лісового виконувалися фрагменти 12 міжнародних дослідницьких програм.

За ініціативою Вченої ради Харківського національного медичного університету у 2010 р. В.М. Лісового обрано членом-кореспондентом НАМН України зі спеціальності «Урологія»

Наукову діяльність В.М. Лісовий поєднує з великою педагогічною, лікарською, громадською діяльністю. Проф. В.М. Лісовий є віце-президентом Асоціації урологів України, заступником голови Харківського осередку асоціації урологів України, членом Європейської Асоціації урологів (EAU), Європейської асоціації репродуктології та ембріології людини (ESHRE), Європейської асоціації урорадіології (ESUR), головним редактором 3 наукових журналів, членом редколегій та редакційних рад 10 центральних фахових журналів, 5 науково-практичних журналів та газет та 1 іноземного науково-практичного журналу. Він виконував обов'язки Головного уролога області (1998–2005 рр.) та Головного уролога МОЗ України (2005–2007 рр.), є членом Наукової ради з клінічної медицини при Президії НАМН України, членом Експертної ради з питань проведення експертизи дисертаційних робіт МОН України з клінічної медицини (хірургічні хвороби), керівником Навчального науково-виробничого комплексу Харківського національного медичного університету «Урологія і нефрологія», Головою Експертної ради з медицини та фармації при Державній акредитаційній комісії України з ліцензування та акредитації вищих навчальних закладів I–IV рівнів підготовки фахівців. В.М. Лісовий входить до складу колегії Головного управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації, був депутатом Харківської міської ради V скликання, головою Постійної комісії міської ради з охорони здоров'я та соціального захисту (2006–2010 рр.).

Практично вся трудова діяльність В.М. Лісового пов'язана з Харківським національним медичним університетом. У 2002 р. він виконував обов'язки декана та голови Ради I медичного факультету Харківського державного медичного університету, а у 2005 р. – першого проректора Харківського державного медичного університету.

Восени 2005 р. отримав початок новий етап діяльності проф. В.М. Лісового – його обрано ректором найстарішого медичного ВНЗ країни – Харківського державного медичного університету. Нова висока посада визначає високий ступінь відповідальності і широке коло завдань. У цьому відношенні Володимир Миколайович основною своєю стратегією бачить збереження багаторічних досягнень і традицій колективу університету і інтеграцію його роботи в світову систему наукових і освітніх принципів.

За термін керування університетом В.М. Лісовим суттєво поширилась його освітня діяльність. До структури ХНМУ додалися Науково-дослідний інститут гігієни праці та професійних захворювань, Науково-практичний медичний центр, Український науково-практичний медичний центр акушерства, гінекології та репродуктології, Медичний коледж. Відкрито Стоматологічний університетський центр, засновано Український інститут клінічної генетики. Наразі вперше з 50-х років минулого сторіччя у ВНЗ з'явилася власна університетська клінічна база на 200 ліжок та 10 тисяч поліклінічних відвідувачів.

Завдяки реорганізації педагогічного процесу відкрито 2 факультети з роботи з іноземними студентами та Інститут післядипломної освіти, з'явився медичний коледж з підготовки медичних сестер, відкрито відділення підготовки сестер – бакалаврів та сестер з вищою освітою (магістрів), бакалаврат з лабораторної діагностики. Питома вага іноземних студентів збільшилася з 15 до майже 40 відсотків з 80 країн світу. У 2007 р. університету надано статус Національного, він став другим вищим навчальним закладом України за кількістю іноземних студентів.

Плідна діяльність проф. В.М.Лісового відзначена низкою нагород: почесним званням «Заслужений лікар України», він повний кавалер ордена «За заслуги», ордена князя Ярослава Мудрого V ступеня, Почесними грамотами Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, Командуючого військовим округом, Національної академії медичних наук України, Міністерства охорони здоров'я України, Харківської облдержадміністрації, Харківської міської ради, Харківської обласної ради, Почесною відзнакою Харківської обласної ради «Слобожанська слава», багатьма відомчими, громадськими та церковними орденами та медалями, зокрема Золотим знаком Європейської Асоціації урологів. У 2001, 2002 та 2009 рр. його визнано лауреатом рейтингу «Харків'янин року». У 2012 р. він став лауреатом Всеукраїнського конкурсу «Національна медична премія». У 2012 р. В.М. Лісовому присвоєно звання «Почесний громадянин міста Харків». У 2010 р. проф. В.М. Лісовий став лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки.

В.М. Лісовий користується високою повагою і авторитетом у співробітників і студентів Харківського національного медичного університету, фахівців Харківського обласного клінічного центру урології і нефрології ім. В.І. Шаповала, у хворих та широкого загалу лікарів та науковців України.

Шановний Володимире Миколайовичу, вітаємо Вас з ювілеєм і зичимо Вам міцного здоров'я, творчих звитяг та натхнення, удачі та здійснення бажань, успіхів у починаннях і багатогранній діяльності на ниві вітчизняної охорони здоров'я.

Співробітники Харківського національного медичного університету
Співробітники Харківського обласного клінічного
центру урології і нефрології ім. В.І. Шаповала
Асоціація урологів України
Редакція журналу «Урологія»